

Na
ŠTA
mislimo
KADA
kažemo

**LOKALNI MEDIJI KAO NOSIOCI
PROMENA U LOKALNIM
ZAJEDNICAMA U SRBIJI**

ALEKSANDRA KRSTIĆ

Na šta mislimo kada kažemo...

**Lokalni mediji kao nosioci promena u lokalnim
zajednicama u Srbiji**

Beograd, 2022.

EDICIJA TRG

Urednici edicije:

Srđan Prodanović, Ivica Mladenović i Jelena Vasiljević

Naslov:

Na šta mislimo kada kažemo...
Lokalni mediji kao nosioci promena u
lokalnim zajednicama u Srbiji

Autor:

Aleksandra Krstić

Izdavač:

Institut za filozofiju i društvenu teoriju
Univerzitet u Beogradu

Dizajn korica:

Nikola Stevanović

Prelom:

Sonja Nikolić, Tijana Baltić

Mesto i godina izdanja:

Beograd, 2022

ISBN:

978-86-80484-92-1

Štampa:

Sajnos

Tiraž:

100 primeraka

**INSTITUT
ZA FILOZOFIJU
I DRUŠTVENU
TEORIJU**

**FONDACIJA ZA
OTVORENO DRUŠTVO**
SRBIA

Ova publikacija je nastala u okviru projekta "Program stipendija Fondacije za otvoreno društvo" koji realizuje Institut za filozofiju i društvenu teoriju Univerziteta u Beogradu, uz podršku Fondacije za otvoreno društvo. Stavovi izrečeni u tekstu predstavljaju stavove autora.

SADRŽAJ:

Gde treba da stignemo.....	1
Gde smo sada.....	5
Šta je potrebno uraditi.....	11

Na šta mislimo kada kažemo...

Lokalni mediji kao nosioci promena u lokalnim zajednicama u Srbiji

GDE TREBA DA STIGNEMO

U razvijenim demokratijama, lokalni mediji su izuzetno važan element medijskog tržišta i medijske industrije uopšte. Oni se često smatraju glasom lokalne zajednice i forumom za ona mišljenja koja ne dobijaju prostor u „velikim“ medijima.¹ Na lokalnim TV stanicama u Americi

---

¹ Mark Deuze. 2006. „Ethnic Media, Community Media and Participatory Culture“, *Journalism*, 7(3), 262-280; Brankica Drašković i Jelena Kleut, 2016, „Mediji civilnog društva kao neiskorišćena šansa za transformaciju lokalnih medija u Srbiji: perspektive medijskih poslenika“ u: Viktorija Car, Marijana Matović i Lejla Turčilo (ur.), *Mediji i javni interes*, Zagreb: Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu i Hanns-Seidel-

i zapadnoj Evropi se recimo mogu čuti mišljenja etničkih, nacionalnih i drugih manjina koja nisu dovoljno zastupljena na velikim nacionalnim mrežama, čime se u medijski prostor unosi pluralizam mišljenja i stavova, neguje bolje informisanje građana, a istovremeno se podstiče aktivizam lokalnih zajednica i decentralizacija medijskog tržišta.²

Lokalni mediji su posebno važni za zaštitu javnog interesa i demokratije, a u ovom kontekstu najčešće se pominju američki lokalni mediji koji su poznati po svom uticaju na stanje demokratije, transparentnost i odgovornost institucija, otkrivanje važnih društvenih problema i pokretanje konkretnih akcija u cilju njihovog rešavanja. Na primer, američki list Detroit Free Press objavljuje godišnji pregled pod nazivom „Community Impact“ u kome---- su izlistane najvažnije priče koje su te lokalne novine objavile, a koje su imale uticaj na lokalnu vlast i zajednicu u smislu rešavanja određenog društvenog problema.³ Ovakvi izveštaji su važni i za percepciju lokalnih zajednica o radu medija i predstavljaju svojevrsno odavanje počasti građanima koji su svojim učešćem u proizvodnji novinarskih priča doprineli rešavanju određenih problema. Tako je objavljivanje priče Detroit Free Press-a o mogućoj odgovornosti automobilske kompanije „Ford“ u vezi sa nedostatkom u menjačima na markama Focus i Fiesta motivisalo građane koji voze ove modele automobila da

---

Stiftung, 37-52; Miroљub Radojković, 2008, „Mediji civilnog društva u Srbiji“, CM: *Communication and Media*, 3(9), 5-23.

² Jean K. Chalaby, 2002, „Transnational Television in Europe: The Role of Pan-European Channels“, *European Journal of Communication*, 17(2): 183-203; David Kurpius, 2000, „Public Journalism and Commercial Local Television News: In Search of a Model“, *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 77(2), 340-354.

³ Detroit Free Press, 2019, *Community Impact - Our commitment to Michigan*, 29 December 2019.

se jave redakciji i prijave nedostatke u vožnji sa kojima se suočavaju godinama. Ova priča je u saradnji sa lokalnom zajednicom stigla ne samo do proizvođača, nego i do tri člana američkog Kongresa koji su pokrenuli istragu o bezbednosti vozila. Istraživanje ovog lokalnog medija o stotinama loptica za golf koje iz jednog od najprestižnijih golf terena u Mičigenu završavaju u zaštićenom prirodnom dobru, jezeru Mičigen, dovelo je do toga da Odeljenje za zaštitu životne sredine ovog grada očisti jezero od tog otpada i postavi mrežu na obode terena za golf kako bi sačuvalo jezero. Ima i drugih primera koji pokazuju kako novinarsko izveštavanje o socijalnim i ekološkim temama podstiče lokalne vlasti da reaguju i rešavaju aktuelne probleme. Među najznačajnijim pričama koje je pokrenuo „Star Tribune“ iz Minesote⁴ je istraživanje o zlostavljanju starih i nemoćnih osoba u staračkim domovima u Minesoti i nesposobnosti države da istraži veliki broj prijavljenih slučajeva. Serijal tekstova na ovu temu rezultirao je ostavkom gradskog sekretara za zdravlje i ministra zdravlja, kao i pokretanjem zakonodavnih reformi kojima se garantuju osnovni standardi o brizi starih lica u programima stanovanja uz podršku.

Istraživanja koja se bave lokalnim sistemima informisanja otkrivaju da u proizvodnji vesti o značajnim pitanjima u društvu utiče međupovezanost novinara i aktera van sveta novinarstva, među kojima su građani-reporteri, organizacije civilnog društva i čitave lokalne zajednice, ali da inertnost medijskih organizacija, pa i političkih institucija, često određuje da li i kako će teme koje se pokreću angažmanom građanskog novinarstva biti

---

⁴ Star Tribune, 2018, *Community Impact*.

<https://s3-us-west-2.amazonaws.com/static.startribune.com/Star+Tribune++2018+Community+Impact+Report.pdf> Pristupljeno 12.1.2022.

realizovane.⁵ U kontekstu globalnih promena u lokalnom novinarstvu, od nedavno se sve više govori o učešću građana u proizvodnji medijskog sadržaja,⁶ razvoju građanskog i participativnog novinarstva u lokalnim zajednicama,⁷ interakciji profesionalnih novinara sa publikom i o medijima zajednice kao samoniklim medijima koji su „izvorno okrenuti građanima – kroz intenzivnu interakciju ili aktivno učešće amatera u stvaranju programa“.⁸ Može se reći da je participacija građana u pokretanju određenih novinarskih priča u lokalnim medijima izuzetno važna za javni interes, pluralizam i demokratiju. Novinari lokalnih medija i autori medija zajednica koji su orijentisani na javnu deliberaciju i rešavanje problema, oslanjaju se na koncept tzv. „solution journalism“ ili novinarstva okrenutog rešenjima, naročito u razvijenim demokratskim državama. To znači da lokalni mediji blisko saraduju sa državnim i drugim javnim

---

⁵ Laura Ahva and Victor Wiard, 2018. „Participation in Local Journalism. Assessing Two Approaches through Access, Dialogue and Deliberation“, *Sur le journalisme, About journalism, Sobre jornalismo* 7(2): 64-79; Julie Firmstone and Stephen Coleman, 2015, „Rethinking Local Communicative Spaces: Implications of Digital Media and Citizen Journalism for the Role of Local Journalism in Engaging Citizens“ in: Nielsen, R. K. (Ed.), *Local Journalism: The Decline of Newspapers and the Rise of Digital Media*, London, I.B. Tauris, pp. 117-140.

⁶ Aleksandra Krstić, 2012, „Novinarstvo i medijska industrija u Srbiji – profesionalni dobitak, ekonomski gubitak“, *Časopis za upravljanje komuniciranjem CM*, 7(24): 115-132; Jelena Petrović, 2019, „Lokalni onlajn mediji u Srbiji – izazovi i perspektive“, *Godišnjak Fakulteta političkih nauka*, 21: 119-133.

⁷ Ana Milojević i Aleksandra Ugrinić, 2011, „Spremnost novinarske zajednice u Srbiji za tehnološke promene“ u: Rade Veljanovski (ur). *Verodostojnost medija - Dometi medijske tranzicije*. Beograd: Fakultet političkih nauka, 133-152.

⁸ Brankica Drašković i Jelena Kleut, 2016, „Mediji civilnog društva kao neiskorišćena šansa za transformaciju lokalnih medija u Srbiji: perspektive medijskih poslenika“, str. 49.

institucijama, kao i sa građanima i organizacijama civilnog društva, i objavljivanjem priča od javnog interesa ostvaruju određeni uticaj u lokalnim zajednicama, doprinose rešavanju aktuelnih društvenih, ekonomskih, ekoloških i drugih problema i imaju moć da pokrenu lokalne organe vlasti da menjaju javne politike na lokalnom nivou kako bi se poboljšao kvalitet života građana.

GDE SMO SADA

Lokalni mediji u Srbiji su već dugi niz godina u jako lošem položaju. Suočavaju se sa brojnim problemima, od nedostatka finansijskih i ljudskih kapaciteta, preko izraženih pritisaka iz sfere politike i biznisa, do neadekvatne tehničke opremljenosti i nespremnosti da idu u korak sa savremenim izazovima i uslovima rada u sferi medija i novinarstva. Medijsko tržište, kojem pripadaju i lokalne medijske organizacije, i dalje je preopterećeno velikim brojem štampanih i elektronskih medija, odnosno sve većim brojem onlajn medija i internet portala. Prema Indeksu održivosti medija, u Srbiji ima preko 2.200 registrovanih medija koji zajedno čine neodrživ mešoviti sistem u kome su profesionalno novinarstvo, medijski pluralizam i sloboda medija na izuzetno niskom nivou i često pod uticajem vlasti.⁹

U odnosu na ovaj kontekst, situacija sa lokalnim medijima u Srbiji se nije suštinski menjala poslednjih desetak godina. Od procesa izlaska države iz vlasništva nad medijima i sprovođenja medijske privatizacije predviđene Medijskom strategijom 2011. godine se očekivalo mnogo, pre svega uvođenje reda u još tada preopterećeno i neodrživo

---

⁹ IREX, 2019, Serbia: Europe and Eurasia Media Sustainability Index. Washington, DC: IREX.

medijsko tržište.¹⁰ Komercijalni lokalni mediji su decenijama morali da se takmiče sa medijima u vlasništvu lokalnih samouprava, koji su dobijali neizmerno više novca iz opštinskih budžeta za sufinansiranje proizvodnje medijskog sadržaja i koji nisu bili u obavezi da plaćaju velike dažbine državi u vidu različitih taksi i poreza.¹¹ Međutim, transformacija lokalnog medijskog sektora bila je nepripremljena i netransparentna, a lokalni mediji u strahu da posle privatizacije neće moći da opstanu na tržištu.¹² Nakon nekoliko neuspelih talasa medijske privatizacije, 2007. i 2010. godine, tek 2015. je omogućena privatizacija 72 lokalna opštinska medija.¹³ Neke medije u vlasništvu lokalnih samouprava su, po prilično „štetnom“ modelu „ubrzane aukcijske prodaje“¹⁴ kupili lokalni biznismeni bez ikakvog prethodnog iskustva u radu s medijima i ljudi bliski vladajućoj Srpskoj naprednoj stranci. Od tada do danas jedan broj lokalnih medija je ugašen, a oni koji su opstali na tržištu su ili pod kontrolom vlasti ili se suočavaju sa sve izraženijim političkim i ekonomskim pritiscima i oglašavanjem koje kontroliše svega nekoliko glavnih aktera.¹⁵ Ovoj nepovoljnoj situaciji u kontekstu

---

¹⁰ Aleksandra Krstić, 2016, „Local television as a business: comparative perspectives of commercial television stations in Serbia“, *Teme – časopis za društvene nauke* 40(1): 229-244.

¹¹ Balkan Investigative Reporting Network (BIRN), 2012, *Izveštaj o finansiranju medija iz budžeta lokalnih samouprava*. Beograd: BIRN

¹² Brankica Drašković i Dinko Gruhonjić, 2015, „Svojinska transformacija medija u Srbiji – primer lokalnih medija“, *Godišnjak Filozofskog fakulteta u Novom Sadu*, Knjiga XL-2

¹³ Miroljub Radojković, 2016, „Mediji i javni interes: ogled na primeru Srbije“ u: Viktorija Car, Marijana Matović i Lejla Turčilo (ur.), *Zbornik radova 6. regionalne znanstvene konferencije Vjerodostojnost medija Mediji i novinarstvo – socijalni kapital u službi javnosti*.

¹⁴ Boban Tomić, 2015, „Privatizacija vs. javni interes u lokalnim medijima u Srbiji“, *Mediji i komunikacije* 2(3), str. 184.

¹⁵ Ana Milojević and Aleksandra Krstić, 2018, „Hierarchy of influences on transitional journalism: Corrupting relationships between political,

lokalnih medija u Srbiji doprinose i neredovni i nestabilni izvori prihoda, niske plate zaposlenih, preovlađujuće oslanjanje vlasnika privatnih medija na pomoć države a ne na inovativne modele medijskog poslovanja, kao i visoke dažbine koje moraju redovno da plaćaju nadležnim državnim organima.¹⁶ Veliki broj lokalnih medija u Srbiji se decenijama nalazi u stanju preživljavanja ili gubitka, ali ih uprkos tome motiviše „bavljenje novinarstvom, očuvanje novinarskog profesionalizma i odgovarajućih kadrova“.¹⁷

Kad je reč o participaciji građana u proizvodnji medijskog sadržaja i saradnji s medijima u pokretanju značajnih društvenih pitanja, istraživanja pokazuju da urednici tradicionalnih medija u Srbiji često insitiraju na razlici između profesionalnog i participativnog novinarstva, a uočljiva je i jasna polarizacija na medije koji ulogu građana u proizvodnji sadržaja ne smatraju važnom i na medije koji građane vide samo kao izvore informacija i spoljne saradnike.¹⁸ Razvoj medija zajednice i medija civilnog društva, koji se smatra jedinom alternativnom „stranačkim i komercijalnim medijima i centralizovanoj medijskoj sceni“,¹⁹ u Srbiji je i dalje u povoju: „u Srbiji krajem 2015. godine ima registrovanih 67 medija civilnog sektora: 20 radijskih, 6 televizijskih, 30 internet portala, 11 štampanih izdanja (od dečijih, preko časopisa za osobe sa invaliditetom do ekoloških i kulturno-umetničkih)“.²⁰ Oba ova aspekta, i

---

economic and media elites“, *European Journal of Communication*, 33(1): 37 – 56.

¹⁶ Aleksandra Krstić. 2016. *Ibidem*.

¹⁷ Aleksandra Krstić. 2012. *Ibidem*, str.130.

¹⁸ Ana Milojević i Aleksandra Ugrinić, 2011, *Ibidem*.

¹⁹ Dinko Gruhonjić, 2016, „Mediji civilnog društva (mediji zajednica) – iskustva razvijenih zemalja“ u: Nedim Sejdinović i Žužana Serenčeš (ur.), *Mediji civilnog društva – uputstvo za upotrebu*, Novi Sad: Nezavisno društvo novinara Vojvodine, str.16.

²⁰ Brankica Drašković i Jelena Kleut, 2016, *Ibidem*, str. 49.

profesionalno i participativno novinarstvo, važna su za razumevanje uloge lokalnih medija u razvoju pluralizma i demokratičnosti jednog društva, a naročito u kontekstu Srbije koja se suočava sa nezaustavljivim padom kvaliteta demokratije i padom slobode medija.²¹ Istovremeno, građani Srbije su najviše zainteresovani za lokalne teme, među kojima je svakako i rad lokalnih skupština, a od svih ponuđenih oblika političkih aktivnosti smatraju da se na promene najviše utiče glasanjem i alarmiranjem medija (CRTA, 2021: 6). Najviše građana iz istraživanja CRTE misli da je upravo lokalna samouprava glavni akter koji radi na rešavanju njihovih problema, ali 68% ispitanika nije učestvovalo ni u jednoj inicijativi usmerenoj ka rešavanju problema u lokalnoj zajednici.

Istraživanje sprovedeno u okviru programa „Srbija i globalni izazovi: ka pravednijim i demokratskim javnim politikama“²² pokazuje da se mali lokalni mediji i mediji zajednica u Srbiji, koji imaju nezavisne uređivačke politike, saraduju s građanima u produkciji sadržaja i kritički se odnose prema aktuelnoj vlasti, suočavaju sa brojnim preprekama koje ograničavaju domete njihovog uticaja u lokalnim zajednicama. Ti problemi i pritisci su danas još izraženiji u odnosu na period pre desetak godina i ne odnose se samo na ekonomski i finansijski život lokalnih medija posle

---

²¹ Freedom House, 2021, *Freedom in the World 2019 – Serbia*. <https://freedomhouse.org/country/serbia/freedom-world/2021> Pristupljeno 10.03.2022.

²² Istraživanje „Lokalni mediji kao nosioci promena: uticaj lokalnog novinarstva na rešavanje socijalnih i ekoloških problema u opštinama u Srbiji“ zasnovano je na percepcijama 20 glavnih i odgovornih urednika/ica i novinara/ki lokalnih medija iz 11 gradova u Srbiji (Beograd, Novi Sad, Zrenjanin, Pančevo, Užice, Kraljevo, Valjevo, Niš, Pirot, Prokuplje, Bor) sa kojima su za potrebe istraživanja vođeni dubinski intervjui u oktobru i novembru 2021. godine.

autoritarizma“²³ koji se sa nivoa države reflektuje i na lokalnom nivou pre svega u pogledu zvanične političke komunikacije. U tom smislu, lokalni mediji jesu značajni za pokretanje tema koje su važne za život građana i imaju moć da nateraju nadležne institucije i gradske vlasti na reakciju tekstovima i emisijama, ali isključivo kad je reč o komunalnim ili infrastrukturnim problemima koji su lako rešivi i koji ne zadiru dublje u domen političke odgovornosti i transparentnosti vlasti. Uticaj lokalnih medija na lokalne samouprave u pogledu izmena godišnjih planova i strategija, poboljšanje kvaliteta života građana na dugoročnom planu ili otkrivanje zloupotreba i korupcije na najvišim nivoima vlasti ostaje praktično u senci zbog sledećih problema i prepreka.

Prvo, mnoge lokalne samouprave u Srbiji imaju izuzetno loš odnos prema lokalnim medijima koji u svom izveštavanju kritikuju vlast, pa im zbog toga uskraćuju neophodne informacije iz gradskih uprava, zabranjuju komunikaciju zaposlenih sa novinarima koji su kritični prema vlasti, ne dozvoljavaju novinarima da postavljaju pitanja na sednicama lokalnih parlamenata ili da uopšte prisustvuju sednicama gradskog veća, uskraćuju projektno finansiranje iz budžeta opština kritički nastrojenim medijima, uspostavljaju komplikovane procedure za dobijanje zvaničnih odgovora od nadležnih, često ne obaveštavaju javnost i medije o planu rada na sajtovima opština, centralizuju političko odlučivanje i propisuju da samo gradonačelnik/ica može da daje izjave medijima,

---

²³ Nebojša Vladisavljević, Aleksandra Krstić, and Jovica Pavlović, 2019, "Communicating power and resistance in democratic decline: the 2015 smear campaign against Serbia's ombudsman", in: Katrin Voltmer, Christian Christensen, Irene Neverla, Nicole Stremmlau, Barbara Thomass, Nebojša Vladisavljević and Herman Wasserman (eds.), *Media, communication and the struggle for democratic change: case studies on contested transitions*, Basingstoke: Palgrave Macmillan.

etiketiraju medije i novinare na javnim događajima kao „neprijateljske“, strogo kontrolišu komuniciranje gradskih čelnika s medijima putem saopštenja za javnost ili unapred organizovanih događaja, finansijski iscrpljuju medije brojnim pretnjama, tužbama i dugotrajnim sudskim procesima. Istovremeno, kritički nastrojeni mediji često ne dobijaju novac na konkursima grada ili države za sufinansiranje projektnih aktivnosti i medijsku produkciju, a mnogi prolaze kroz dodatno finansijsko disciplinovanje tako što im država putem javnih preduzeća otkazuje reklame. Zbog ovakvog ponašanja gradskih vlasti, novinari su često prinuđeni da imaju „insajdere“ u lokalnim samoupravama i „dopisnike“ u glavnom gradu da bi došli do običnih informacija, ili su prinuđeni da žalbama povereniku za informacije od javnog značaja dolaze do podataka koji bi trebalo da im budu lako dostupni. Pojedini gradski funkcioneri, pa i sami građani su vrlo često uplašeni i zbog straha od otkaza, osvete i gubitka posla često insistiraju na anonimnosti kada saraduju sa medijima koji nisu „u milosti“ vlasti u vezi sa objavljivanjem određenog sadržaja. Anonimnost zahteva višednevnu proveru kredibiliteta i tačnosti izvora i informacije, što medijima s malim brojem zaposlenih ne samo da oduzima vreme, nego često komplikuje realizaciju priče. Istovremeno, dešava se i da organizacije civilnog društva, koje mogu da budu odličan saveznik lokalnih medija u otkrivanju i rešavanju problema u zajednicama, u pojedinim situacijama nedovoljno saraduju s medijima ili imaju samo formalan odnos prema njima kako bi ispunili određene projektne aktivnosti prema donatorima.

Pored političkih i ekonomskih pritisaka, lokalni mediji i mediji zajednica u Srbiji često nemaju ni podršku kolega iz nacionalnih medija, koji su često nezainteresovani za lokalne priče i ne pokazuju novinarsku solidarnost u realizaciji važnih društvenih i ekoloških pitanja. Urednici

i novinari iz lokalnih medija u Srbiji navode i da nacionalni mediji ponekad krše etički kodeks i pravila profesionalnog novinarstva tako što uzimaju tekstove kolega sa lokala bez pitanja i potpisuju ih kao svoje, uz često vređanje i nipodaštavanje lokalnih novinara.

ŠTA JE POTREBNO URADITI?

Lokalne samouprave u Srbiji bi trebalo da omoguće svim registrovanim medijima na teritoriji opštine, kao i svim medijima trećeg sektora ili civilnog društva, bez obzira na njihovu političku orijentaciju, nesmetani pristup „mejlning“ listama i drugim vidovima redovnog obaveštavanja o radu i aktivnostima gradske uprave, kao što su saopštenja za javnost, konferencije za medije, pozivi na sednice gradskog parlamenta i drugo. Gradonačelnici i drugi gradski funkcioneri treba da izlaze u susret svim novinarima koji izveštavaju u javnom interesu i da daju izjave za medije u skladu sa poštovanjem vremenskog roka za izradu novinarske priče, kao i u odnosu na polje ekspertize i domen koji pokrivaju. To znači da gradonačelnik ne treba da daje izjavu i o godišnjem planu budžeta, i o stanju vodovoda i o „krpljenju“ rupa na ulicama, nego bi trebalo da delegira komunikaciju sa novinarima stručnjacima iz javnih preduzeća i drugih relevantnih institucija. Novinarima lokalnih medija i medija zajednica bi trebalo da bude omogućeno da slobodno komuniciraju sa opštinskim PR službama koje bi u svakom trenutku mogle da ih upute na predstavnike gradske vlasti i stručnjake javnih preduzeća koji bi mogli da daju adekvatne izjave, objasne problem i protumače pojedina pitanja. To znači i da bi opštinske PR službe morale da modernizuju svoj pristup u radu sa lokalnim medijima i uvedu redovno i transparentno obaveštavanje građana i novinara o aktivnostima i planovima gradskih uprava na zvaničnim sajtovima. Takođe, PR službe opština i drugi sistemi za

obaveštavanje javnosti gradskih uprava trebalo bi u isto vreme da daju informacije o događajima i aktivnostima i lokalnim i nacionalnim medijima, bez povlašćenog odnosa prema pojedinim nacionalnim medijskim organizacijama. PR službe gradskih samouprava bi trebalo u razumnom roku da odgovore na svaki dopis i mejl novinara i da im omoguće dodatne podatke koje bi bile značajne za temu na kojoj rade. Novinarima bi trebalo da bude omogućeno da prisustvuju sednicama i raspravama u svim lokalnim parlamentima i gradskim većima i da im bude dozvoljeno da postavljaju pitanja nadležnima u vezi sa temama koje su od javnog interesa. Nijedna gradska vlast, u kontekstu poštovanja načela demokratije, ne bi smela da zabranjuje komuniciranje zaposlenih sa medijima koji kritikuju njihov rad, a nipošto ne bi trebalo da vređaju novinare i urednike tih medijskih organizacija. Istovremeno, neophodno je uvesti red u proceduru dodele sredstava za sufinansiranje medijskog sadržaja tako da i medijima koji su u svom izveštavanju kritični prema vlasti bude omogućeno da konkurišu i budu razmatrani za sredstva iz opštinskih budžeta u skladu sa kvalitetom predloženog projekta, a ne na osnovu toga da li podržavaju aktuelnu vlast. Kada lokalni mediji objave informacije potkrepljene čvrstim dokazima u vezi sa zloupotrebama službenog položaja ili nenamenskim trošenjem para iz gradskog budžeta, nadležne institucije bi morale da reaguju i da pokrenu odgovarajuće procedure kojima bi se utvrdili navodi medija i nosioci vlasti pozvali na odgovornost. Gradski čelnici ne bi smeli da vređaju i optužuju novinare lokalnih medija, već da prihvate poziv kritički nastrojenih medija i na demokratski i transparentan način iskažu svoj stav o određenim pitanjima u interesu javnosti.

Lokalne medije u Srbiji treba osnažiti da imaju razvijenu mrežu saradnika kao građana-reportera iz okolnih mesta do kojih sami ne mogu da dođu. Malobrojni lokalni mediji

u Srbiji koji imaju razvijenu saradnju sa „dopisnicima“, građanima kao saradnicima koji ih obaveštavaju o događajima iz udaljenih naselja i učestvuju u kreiranju medijskog sadržaja pokazuju da je dobra saradnja sa građanima moguća, ali nije dovoljna. Neophodno je da se u informisanje lokalnih medija o značajnim temama uključe i nevladine organizacije, građanski pokreti i druga udruženja kako bi se uspostavile jače saradničke mreže koje bi mogle da ostvare veći pritisak na lokalne samouprave nego što to mogu pojedinačni lokalni mediji. Ta saradnja bi jednom lokalnom portalu ili maloj radio stanici značila ne samo kao uvid u to šta se dešava u tzv. „informativnim pustinjama“ iz kojih nikad ništa ne dopire, nego bi oslobodilo i prostor za nove publike koje bi bile zainteresovane za sadržaj sa tih teritorija. Istovremeno, malim lokalnim medijima i medijima zajednica u kojima ima samo nekoliko zaposlenih ili angažovanih saradnika, i u kojima je glavni urednik često i fotoreporter, novinar i vozač, treba omogućiti podršku u vidu besplatnog savetovanja oko pisanja predloga projekata kojim bi se konkurisalo za finansijska sredstva kod donatora ili u vidu obezbeđivanja osoba koje su specijalizovane za projektni menadžment i projektno izveštavanje.

Lokalni mediji treba da razvijaju dobre odnose sa nacionalnim i regionalnim medijima koji bi trebalo da budu zainteresovani za objavljivanje i emitovanje sadržaja koji prevazilazi zainteresovanost lokalne publike. Treba osnažiti novinarsku solidarnost, omogućiti da lokalne teme od šireg društvenog značaja budu adekvatno i u skladu sa pravilima profesionalnog novinarstva prenesene u nacionalnim medijima. Treba uspostaviti saradničku mrežu između lokalnih i nacionalnih medija u cilju saradnje na istim temama, kojima bi mogle da se pridruže i organizacije civilnog društva, lokalna i nacionalna medijska udruženja i mediji trećeg

sektora zainteresovani za određenu društvenu temu.

Svi lokalni mediji u Srbiji, bez obzira na status, veličinu i političku orijentaciju, treba da budu osnaženi i podstaknuti da objavljuju godišnji izveštaj „Uticaj u zajednici“, po ugledu na američku medijsku praksu, koji bi bio javno dostupan široj publici i koji bi bio svojevrsna lista uspešnih priča koje su inicirane u saradnji sa građanima i koje su doprinele rešavanju određenih problema, bez obzira da li su u pitanju komunalni i infrastrukturni, ili problemi u vezi sa poštovanjem ljudskih prava, strategijama razvoja grada ili zloupotrebe službenog položaja. Takvi izveštaji bi doprineli transparentnosti rada i medija i gradskih uprava, a omogućili bi i samoj lokalnoj zajednici uvid u to čemu su i sami građani doprineli u cilju ostvarenja pravednijih i demokratskijih politika na lokalnom nivou i poboljšanja kvaliteta života.

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

32.019.5(497.11)
659.3/.4(497.11)

КРСТИЋ, Александра, 1979-

Na šta mislimo kada kažemo ---. Lokalni mediji kao nosioci promena u lokalnim zajednicama u Srbiji / Aleksandra Krstić. - Beograd : Univerzitet, Institut za filozofiju i društvenu teoriju, 2022 (Novi Sad : Sajnos). - 15 str. ; 18 cm. - (Edicija Trg)

Tiraž 100. - Napomene i bibliografske reference uz tekst.

ISBN 978-86-80484-92-1

- а) Масовни медији-- Србија
- б) Локалне заједнице-- Масовне комуникације-- Србија

COBISS.SR-ID 65301513